

Foto's coronacrisis in Hilversums museum

HILVERSUM Hamsteren van wc-papier, drama's op ic-afdelingen, grootouders achter een raam, les op de laptop en rouw.

Beelden van de coronacrisis zijn, terwijl de pandemie nog in volle gang is, te zien in Museum Hilversum. *Pandemic* heet de tentoonstelling die daar vandaag begint.

De foto's zijn deels geselecteerd uit inzendingen voor een fotowedstrijd, Care4Corona. Ook zijn er films toegevoegd. De beelden werden gemaakt door amateurs en beroepsmensen. Ze beslaan een breed scala van ervarin-

gen, vertelt museumdirecteur Stef van Breugel.

„Zo toont de foto van Joost Duppen de erehaag om de laatste groet aan Guus Konings te brengen. Hij en zijn broer, achterbuurmannen van Duppen, zijn beiden in coma gebracht vanwege corona. Zijn broer is ontwaakt, Guus heeft het niet gehaald. De foto van Marcel Molle toont demonstranten die tijdens een demonstratie tegen de 1,5 metermaatregelen meermalen gevraagd zijn te vertrekken. Maar er is ook geluk. Zo fotografeerde Alette Holman baby Loïs tijdens een raambezoek.”

RECENSIE DR. STRANGELOVE

Ko van den Bosch glibbert van het ontsmettingsmiddel. FOTO ROELOF POTHUIS

Het virus voedt rauwe vondsten en de spelpret

Gebeurtenis: Toneelvoorstelling *Dr. Strangelove* door Kat op het Spek

Tekst: Ko van den Bosch **Met:** Ko van den Bosch, Thijs Prein, Peter Vandemeulebroecke **Ontwerp en productie:** Thijs Prein, Roelof Pothuis **Gezien:** 6/8 De Oosterpoort **Publiek:** 70

★★★★☆

Je hoort het geregeld van acteurs die er een tekst van Ko van den Bosch in moeten rammen. Dat ze in eerste instantie denken: wat is dit?! Dan, na een paar keer lezen: dit is geniaal!

Eigenlijk zou na elke voorstelling bij de uitgang zo'n tekst moeten klaarliggen voor thuis, zodat het publiek de vondsten kluwen nog eens in alle rust kan ontwarren. Na eerst een rustgevende versnapering. Ook nu weer rammen en ruigen de zelfverzonnen woorden door de zaal, met in elke zin een gecomponeerde betekenis of boodschap. Een kluif van jewelste.

En dit zeker als, zoals in het hilarisch destructieve *Dr. Strangelove*, de president (Prein), de wetenschapper (Van den Bosch) en de bombardeergrage kolonel (Vandemeulebroecke) vrijwel direct in hun *war bunker* een volle emmer met stroperig ontsmettingsmiddel over zichzelf uitstorten, en zo 'gekleed' een uur lang door moeten zien te komen. Deze anti-virusactie maakt zendermicrofoons onmogelijk. Rondom naar de zaaltribunes gespeeld is daardoor niet alles even verstaanbaar.

Dr. Strangelove is een punk-productie die Van den Bosch heeft gemaakt met Kat op het Spek, in de traditie van zijn brongezelschap Alex d'Electric en in die van zijn rauwere voorstellingen bij het NNT in Groningen, zijn twee vorige 'risicogroepen', zoals hij ze op de Kat op het Spek-site noemt. Niet verwonderlijk dat naast Thijs Prein, samen met Roelof Pothuis de twee opper-Spekkaters, ook Peter Vandemeulebroecke meedoet. Van den Bosch' soulmate in zijn Groningse periode.

In het origineel, de oorlogssatirefilm van Stanley Kubrick uit 1964, komt het tot een wereldverwoestende oorlog. Nu is de rode knop gereed gemaakt om Het Virus de mens om zeep te brengen. In sneltreinvaart komt van alles satirischer langs: het zielig hoopje geld dat in dit land beschikbaar is voor cultuur, het ikke-ikke-tijdperk waarin we zelf wel uitmaken of we besmet willen raken en/of besmetten, Chinese eetgewoonten, #MeToo, Black Lives Matter en de president die een fles bleekwater leegzuigt om gezond te blijven. Dat spelplezier! Die doodsmak van Prein op de glibbervloer! Expres? Vast.

Het is Ko van den Bosch op z'n Ko van den Bosch. Je kunt het *too much* vinden. Ik niet. Net als in de film klinkt ten slotte *We'll Meet Again*. Graag.

ERIC NEDERKOORN

Grip krijgen op de chaos

Het Noorden telt tientallen bijzondere musea, klein en groot. Cultuurredacteurs leggen een aantal ervan langs de meetlat. Wat valt op? Wat valt tegen? Hoe doen ze het? Vandaag Museum Collectie Brands in Nieuw-Dordrecht.

Museumtest

in Drenthe, Groningen en Friesland

DAGBLAD SERIE

TEKST JOB VAN SCHAIK
FOTO'S CORNÉ SPARIDAENS

In de bibliotheek van Museum Collectie Brands staat tussen de boeken een ladenkast. De zoveelste. We trekken maar weer eens willekeurig een lade open. O, stenen... Mooi spul. En wat zit er in die? Knopen. Hm, tja. „Kijk hier eens”, zegt Marianne Bakker, die ons rondleidt. Ze trekt glimlachend een andere lade open en haalt er een buisje uit, met iets kleins erin. „En bedenkt: een paar meter verderop ligt het leenmannenregister uit 1382, een uniek handschrift en topstuk van de collectie.”

Het buisje bevat een galsteen van Jans Brands' moeder, die operatief verwijderd is in 1958, lezen we. Bakker lacht. Ze werkt nu twee jaar als medewerker pr & communicatie in het museum en wordt nog regelmatig verrast door wat ze aantreft. „Jans verzamelde echt alles. Hij gooide niets weg.” Welkom in Museum Collectie Brands, een bizar rareitenkabinet waar je uren rond kunt dwalen zonder een moment van verveling. In diezelfde bibliotheek vind je bijvoorbeeld alle exemplaren van de *Provinciale Drentsche en Asser Courant* (vanaf 1823). En je mag ze gerust even inkijken, net als de boeken.

Dit unieke museum, vlakbij de Duitse grens, is opgezet rond de collectie van verzamelaar Jans Brands (1932-2019). Tijdens zijn leven bracht hij 50.000 boeken en 20.000 objecten in zijn boerderij bijeen. Het oude woonhuis van Brands is nog in oorspronkelijke staat en vormt *De wereld van Jans*: de vaste expositie. Alles staat er nog bij zoals vroeger: serviesgoed (deels gebroken en weer aan elkaar gelijmd, want niets mocht weg), kranten, keukengerei, oude producten, meubels, een verzameling gewichtjes, Boheems uraniumglaswerk, en allerhande andere frutsels.

„Weet je wat dit is?”, vraagt Roelof Snijders. Hij pakt een plankje dat in de keuken hangt. Snijders is een van de vrijwilligers die bezoekers rondleidt. „Dit is een wetplank, om messen te slijpen. Wij wisten het ook niet. Een bezoeker vertelde het ons. Dat is zo leuk aan dit museum: bezoekers helpen ons met het beschrijven van de collec-

Museum Collectie Brands in Nieuw-Dordrecht.

Scores

Concept 9

Bizarre verzameling met objecten die je bijna allemaal mag aanraken

Tentoonstellingen 8

Indringende wisselexpositie vormt rustpunt na de georganiseerde chaos van *De wereld van Jans*

Route 7

In het oude woonhuis van Jans Brands is weinig manoeuvreerruimte, in het nieuwe deel voldoende

Belichting/inrichting 7

Combinatie van strak, modern deel en opgeruimde rommel in oude woonhuis; bibliotheek en museumtuin nog in ontwikkeling

Multimedia 8

Mooie website (met veel filmpjes waarin Jans Brands vertelt); fraaie, interactieve app waarmee je niet alleen extra informatie krijgt bij objecten, maar ook zelf kennis kunt toevoegen

Horeca 6

Ruim museumcafé (annex filmzaal) met beperkte kaart; cappuccino biedt ruimte voor verbetering

Museumwinkel 7

Wat moet je te koop aanbieden bij zo'n museum? Van alles en nog wat dus

Toegankelijkheid 7

Gratis parkeren bij museum, bushalte op 2 minuten lopen

Kindvriendelijkheid 7

Educatieve projecten (zoals leskoffers met spullen uit de collectie); neem bij bezoek vooral je opa en/of oma mee

Klantvriendelijkheid 9

Er lopen veel vrijwilligers rond, die de prachtigste verhalen vertellen

De keukenkast van Jans Brands.

Marianne Bakker in de gang naar het woonhuis.

tie." In de woonkamer pakt hij een korset uit de linnenkast. „Hoe Jans hieraan kwam? Geen idee. Hij was niet getrouwd." Bij veel andere objecten kent Snijders wel het verhaal en hij vertelt er prachtig over.

Voor veel bezoekers is *De wereld van Jans* een feest van herkenning. „Iedereen heeft die spullen op een gegeven moment weggedaan, maar Jans niet", zegt Bakker. „Het is nostalgie." Bakker behoort met conservator Hilde van den Berg en een administratief medewerker tot de (parttime) betaalde medewerkers van het museum. Daarnaast zijn er zo'n vijftig vrijwilligers. Vorig jaar trok het museum rond de 7500 belangstellenden. „In 2021 bestaan we tien jaar", vertelt Bakker. „Het doel is dan: 10.000 bezoekers."

De laatste jaren is met subsidie van de gemeente Emmen een professionaliseringsslag gemaakt. Het museum is volop in ontwikkeling. „We zijn in juni begonnen met de herinrichting van de bibliotheek", vertelt Bakker. „Er komt meer ruimte voor wisselexposities." De

Heel veel oude kranten.

huidige wisselexpositie op de voormalige deel, *Wat zou jij doen?*, bevat indringende verhalen van gewone mensen uit de regio over de Tweede Wereldoorlog. Hij is gemaakt samen met het naburige Emslandmuseum in Lingen. Zowel het

Het buisje bevat een galsteen van Jans Brands' moeder

Roelof Snijders laat in de keuken van Jans Brands de wetplank zien.

De bibliotheek met de nieuwe expositieruimte.

Overall in het woonhuis van Jans Brands staan kastjes en liggen spullen.

Drentse als het Duitse perspectief wordt getoond, plus dat van de Poolse bevrijders van Emmen. Ook de gruwelen in de Emslandkampen komen voorbij.

Het is een van de missies van Museum Collectie Brands: 'verhalen over Drenthe'. 'Emoties bij erfgoed' is de andere. Naast nostalgie voeren verwondering, verbazing, ontroering en fascinatie de boven-ton, onderbroken door lachsalvo's om de bizarre objecten. De kastjes her en der zijn ware schatkisten, met de enorme rode ladenkast in het halletje bij het woonhuis als hoogtepunt. We trokken 6 van de 133 (!) lades open en troffen aan: verbandwatten, oude pijpen, loden kogels van de Slag bij Heiligerlee, stopgaren, wandtegeltjes en oude munten. Alleen hier kun je al een dag doorbrengen.

„We zijn voortdurend aan het nadenken over de presentatie", zegt Bakker. Zo wordt er in de bibliotheek druk gewerkt aan een rariteitenkabinet, met nog veel meer krankzinnige objecten. Een kleine greep: de haarbal van een koe, de

penrevolver van een postbode, vuurstenen werktuigen uit de Nieuwe Steentijd, een apparaat waarmee tandartsen vroeger vul-lingen maakten, strijkstenen, rijwielbelastingplaatjes uit de jaren dertig, een beduimelde rolmaat, antieke aardappelkrabdoepjes, een meteoriet, enzovoorts enzoverder.

Regelmatig denk je als bezoeker: wat is dit voor museum? En toch wordt de chaos langzaam maar zeker steeds beter behapbaar. Aan al die uiteenlopende objecten zit een verhaal vast. Schiet een vrijwilliger aan en je hoort meteen weer iets nieuws. Lering en vermaak zijn hier onlosmakelijk met elkaar verbonden, terwijl ook het leed zijn plaats krijgt. Steeds opnieuw wordt getracht de chaos om ons heen te bezweren. Misschien is dat het geheim van dit prachtmuseum: het is als het leven zelf.

Nieuw-Dordrecht – Museum Collectie Brands: Herenstreek 11, di t/m vr 11-17 uur, za-zo 13-17. Wat zou jij doen? is te zien t/m 30 december. www.collectie-brands.nl